

Félagsráðgjöf á vettvangi félagsþjónustu sveitarfélaga

Gyða Hjartardóttir

Gyða Hjartardóttir, félagsráðgjafi, MA
Félagsþjónustufulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga

Sumarið 2010 var stofnuð staða sérfræðings á sviði félagsþjónustu hjá Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Félagsþjónustufulltrúinn starfar náið með nýrri félagsþjónustunefnd sambandsins sem sinnir margvíslegum verkefnum á sviði félagsþjónustu og velferðarmála innan sveitarfélaganna. Má þar nefna yfirfærslu þjónustu við fatlað fólk til sveitarfélaga og undirbúning að fyrirhugaðri yfirfærslu á málefnum aldraðra til sveitarfélaga. Markmiðið með starfinu er að efla starfsemi félagsþjónustu innan sveitarfélaga, mæta þörfum og væntingum sveitarfélaga á sviði félagsþjónustu, vera tengiliður sambandsins við samstarfsaðila, gæta hagsmuna sveitarfélaganna út á við, fylgjast með þróun og stefnu í félagsþjónustu og tengdum málefnum og vera til ráðgjafar fyrir starfsmenn sambandsins og sveitarfélaganna.

Starfsemi

Starfsemi Sambands íslenskra sveitarfélaga felst í því að gæta hagsmuna sveitarfélaganna gagnvart ríkisvaldinu og öðrum innlendum og erlendum aðilum. Sambandið mótar sameiginlega stefnu sveitarfélaganna til einstakra mála, t.d. í tengslum við fyrirhugaða lagasetningu og á því náin samskipti við ríkisstjórn og Alþingi. Öll sveitarfélög landsins, 76 að tölu, eiga aðild að sambandinu og það vinnur síðan að sameiginlegum hagsmunamálum þeirra og samstarfi. Á árlegum landsþingum Sambands íslenskra sveitarfélaga fer fram stefnumörkun fyrir sambandið. Á landsþingum að hausti að loknum sveitarstjórnarkosningum er stefnan mörkuð í meginráttum til næstu fjögurra ára. Á næstu landsþingum er stefnan nánar útfærð með aðgerðaáætlun

sem starfsmenn sambandsins vinna eftir. Stjórnarmenn sambandsins eru ellefu og er formaður þess kosinn sérstaklega.

Vinnuumhverfi

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur á að skipa fjölda sérfræðinga og skrifstofufólki, en starfsmenn eru 25 og eiga að baki fjölbreytta menntun og reynslu. Þeir starfa þverfaglega þannig að menntun og reynsla hvers og eins njóti sín. Sambandið hefur m.a. á að skipa hagfræðingum, lögfræðingum, félagsráðgjafa, stjórn málafræðingi, mannaússérfræðingi og einstaklingum með margvíslega menntun sem nýtist sveitarfélögunum vel. Lögfræði- og velferðarsvið annast málefni félagsþjónustu sveitarfélaga en sveitarfélögin bera ábyrgð á fjölbreyttri félagsþjónustu við íbúa sína. Hlutverk félagsþjónustunnar er að tryggja fjárhagslegt og félagslegt öryggi íbúa í sveitarfélögum á grundvelli samhjalpar svo sem kveðið er á um í lögum nr. 40/1991 um félagsþjónustu sveitarfélaga. Áhersla er lögð á að réttur íbúa sé alltaf ljós og að einstaklingum sé ekki mismunað.

Starf sérfræðings að málefnum félagsþjónustu sveitarfélaga

Til að fylgja eftir stefnu sinni setti Samband íslenskra sveitarfélaga á fót sérstaka ráðgjafarnefnd árið 2009 fyrir stjórn og starfsmenn sambandsins. Félagsþjónustufulltrúi er starfsmaður nefndarinnar og hefur umsjón með starfi hennar. Hlutverk nefndarinnar er að vera ráðgefandi fyrir stjórn og starfsmenn sambandsins um verkefni sveitarfélaga á sviði félagsþjónustu. Meðal verkefna nefndarinnar er að gera tillögur um áherslur og stefnumótun sveitarfélaga, t.d. í mállefnum fatlaðra og aldraðra, barnaverndarmálum og húsnæðismálum, og semja umsagnir um lagafrumvörp og reglugerðir að beiðni stjórnar og starfsmanna sambandsins. Einnig vekur nefndin athygli á málum sem hún telur þarfnast úrlausnar á vettvangi sam-

bandsins, svo og á þróun og breytingum sem nefndin telur sambandið eiga að vinna að og upplýsa um.

Félagsþjónustufulltrúa er ætlað að sinna málefna- og stefnumótunarvinnu á sviði félagsþjónustu, undirbúa stefnumótun sambandsins í félagsþjónustumálum og annast framkvæmd hennar. Með félagsþjónustu er átt við verkefni sveitarfélaga samkvæmt lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga og barnavernd. Starfið felur einnig í sér þjónustu við fatlaða og aldraða, störf að húsnæðismálum og tengsl framangreindra málaflokka við aðra velferðarþjónustu. Félagþjónustufulltrúa er ætlað að taka þátt í nefndastarfi um félagsþjónustumál samkvæmt ákvörðun yfirstjórnar sambandsins og miðla upplýsingum til sveitarfélaga um nýjungar og þróun í félagsþjónustu, hér heima og erlendis, einkum á vefsíðu sambandsins og með skrifum í *Sveitarstjórnarmál*. Jafnframt er félagsþjónustufulltrúi tengiliður við fulltrúa sambandsins í nefndum sem fjalla um félagsþjónustu og skyld verkefni.

Félagsþjónustufulltrúinn annast undirbúning og framkvæmd viðburða sá sviði félagsþjónustu, og má þar nefna málþing, ráðstefnur og námskeið. Hann er faglegur ráðgjafi í félagsþjónustumálum fyrir önnur svið sambandsins og tengiliður við starfsmenn félagsþjónustu sveitarfélaga, Samtök félagsmálastjóra og aðra samstarfsaðila. Þá hefur félagsþjónustufulltrúinn umsjón með námskeiðum sem ætlað er að efla þekkingu íslenskra sveitarstjórnarmanna og starfsmanna í félagsþjónustu sveitarfélaga. Félagþjónustufulltrúa er ætlað að vera faglegur ráðgjafi og hafa umsjón með yfirfærslu málefna fatlaðra frá ríki til sveitarfélaga, en það er eitt af stærstu verkefnum um þessar mundir.

Menntun félagsráðgjafa nýtist mjög vel í þessu starfi og það er fagnaðarefni að félagsráðgjafi hafi verið ráðinn til starfsins, enda fellur sérþekking félagsráðgjafar, með heildarsýn að leiðarljósi, vel að annarri sérfræðipekkingu á vettvangi sambandsins. Á vettvangi sambandsins skapast ný tækifæri sem lúta að markmiði félagsráðgjafar – að vinna að lausn

félagslegra og persónulegra vandamála og sporna gegn félagslegu ranglæti. Þessi markmið félagsráðgjafar eiga sér skýra samsvörun í störfum sambandsins, þar sem virðing er borin fyrir íbúum sveitarfélaganna, sérstöðu þeirra og rétti til sjálfsákvörðunar. Samstarf á jafnréttisgrundvelli og virðing gera sambandið að góðum vinnustað til að þróa og efla félagsþjónustu. Slíkt hlýtur ávallt að vera metnaðarmál félagsráðgjafa.

Rannsóknastofnun um fjölskylduvelferð, CRFR, við háskólann í Edinborg

Center for Research on Families and Relationships (CRFR) fagnar um þessar mundir tíu ára afnæli sínu. CRFR er sjálfstæð rannsóknastofnun sem er staðsett og starfar í tengslum við Háskólann í Edinborg. Markmiðið er að eiga frumkvæði og vinna að lífskeiðarannsóknum sem snerta málefni fjölskyldna og barna. Haldnar eru reglulegar ráðstefnur um fjölskyldurannsóknir, gefin eru út kynningarrit um niðurstöður rannsókna og fræðsluefni á grundvelli þeirra handa fagfólki og almenningi

Á bloggi rannsóknarsetursins (<http://crfrblog.blogspot.com>) er að finna umfjöllun um rannsóknir og skýrslur varðandi börn og fátækt. Þar má nefna niðurstöður úr rannsókninni Growing Up in Scotland (GUS) sem benda til þess að þótt góð umönnun foreldra sé mikilvæg vegi hún ekki upp afleiðingar þess að alast upp í fátækt. Einnig er sagt frá niðurstöðum rannsókna Scottish Centre for Social Research sem sýna að lestur, söngur og fleira þess háttar frá unga aldri hafi jákvæð áhrif á vitsmunabroska barna og geti dregið úr neikvæðum áhrifum fátæktar, en þó engan veginn jafnað út slík áhrif. Fræðast má nánar um starfsemi CRFR á heimasíðu þeirra: crfr.ac.uk.

Erla Björg Sigurðardóttir